EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.9.2017
SWD(2017) 299 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních prostředků pro placení a jejich padělání a o nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2001/413/SVV

{COM(2017) 489 final}
{SWD(2017) 298 final}

Souhrnný přehled

Posouzení dopadů návrhu směrnice o potírání podvodů v oblasti bezhotovostních prostředků pro placení a jejich padělání

A. Potřeba opatření

V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?

Za hnací sílu podvodů v oblasti bezhotovostních plateb byly označeny tyto tři problémy:

1. Některé trestné činy nelze podle stávajícího právního rámce **účinně vyšetřovat a stíhat**.
2. Některé trestné činy nelze **účinně vyšetřovat a stíhat** kvůli **provozním překážkám**.
3. Pachatelé trestné činnosti využívají mezery v **prevenci** páchání podvodů.

Podvody v oblasti bezhotovostních plateb představují **hrozbu pro bezpečnost** (jsou zdrojem příjmu pro organizovaný zločin, a umožňují tedy páchání další trestné činnosti, jako je terorismus, obchod s drogami a obchodování s lidmi). Kromě toho představují **překážku pro jednotný digitální trh** (snižují důvěru spotřebitelů a způsobují přímé hospodářské ztráty).

Čeho by mělo být dosaženo?

Dvěma obecnými cíli je:

- **zvýšení bezpečnosti** tím, že se pro organizované zločinecké skupiny sníží přitažlivost podvodů v oblasti bezhotovostních plateb jako zdroje příjmů (např. snížením zisků, zvýšením rizika).
- **podpora digitálního jednotného trhu** tím, že se zvýší důvěra spotřebitelů a podniků v platební procesy a sníží se přímé ztráty způsobené podvody v oblasti bezhotovostních plateb.

Třemi specifickými cíli je:

- zavedení jednoznačného, spolehlivého a **technologicky neutrálního** politického a právního rámce,
- odstranění **provozních překážek**, které brání vyšetřování a stíhání,
- posílení **prevence**.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?

Podvody v oblasti bezhotovostních plateb mají velmi významný **přeshraniční** rozměr. Členské státy proti nim proto nemohou účinně bojovat osamoceně nebo bez koordinace s ostatními zeměmi.
Opatření na úrovni EU také usnadňuje spolupráci se zeměmi, které nejsou členy EU, vzhledem k tomu, že mezinárodní rozměr podvodů v oblasti bezhotovostních plateb často přesahuje hranice EU.

B. Řešení

Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována? Pokud ne, uveďte proč.

Možnost A: zlepšení provádění právních předpisů EU a usnadnění samoregulace pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

Možnost B: zavedení nového právního rámce a usnadnění samoregulace pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

Možnost C: stejná jako možnost B, ale s ustanoveními o podpoře podávání zpráv pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru namísto samoregulace a nová opatření ke zvyšování informovanosti.

Možnost D: stejná jako možnost C, avšak s dodatečnými ustanoveními o soudní příslušnosti, která doplní pravidla týkající se evropského vyšetřovacího příkazu a soudních příkazů.

Možnost C je upřednostňovanou možností, a to jak kvalitativně, tak z hlediska nákladů a přínosů.

Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?

Obecně zúčastněné strany vyjádřily pochybnosti o relevanci, účelnosti a přidané hodnotě stávajícího právního rámce (rámcové rozhodnutí Rady 2001/413/SVV o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků).
Zúčastněné strany se zejména dohodly na tom, že definice, jež jsou součástí rámcového rozhodnutí, nejsou aktuální (odborníci ze soudních orgánů zejména uvedli případ virtuálních měn; to rovněž v široké míře podpořily názory jednotlivců a zúčastněných stran během otevřené veřejné konzultace) a že by se mělo zvážit zavedení nových trestných činů, které nejsou zahrnuty do právních předpisů (odborníci z orgánů pro prosazování práva a soudních orgánů uvedli zejména prodej, nákup a zpřístupnění odcizených přístupových údajů; to bylo rovněž široce podpořeno příspěvky získanými během otevřené veřejné konzultace).
Zúčastněné strany uvedly, že je třeba zlepšit spolupráci mezi vnitrostátními orgány a mezi veřejnými orgány a soukromým sektorem. Zúčastněné strany z finančních institucí a další soukromé strany (např. obchodníci) si stěžovaly na nedostatek právní jistoty, což omezuje jejich možnost sdílet informace, přičemž odborníci zabývající se prosazováním práva uvedli, že čas potřebný k získání informací neumožňuje trestné činy vyšetřovat účinně.

C. Dopady upřednostňované možnosti

Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?

Očekává se, že tato iniciativa připraví půdu pro účinnější a účelnější prosazování právních předpisů zaměřených proti podvodům v oblasti bezhotovostních plateb, a to prostřednictvím jednotnějšího uplatňování pravidel v celé EU, lepší přeshraniční spolupráce, větší spolupráce veřejného a soukromého sektoru a výměny informací.

Tato iniciativa by rovněž zvýšením bezpečnosti posílila důvěru v jednotný digitální trh.

Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?

— Vypracování nové iniciativy a náklady na provádění v členských státech se odhadují na 561 000 EUR (jednorázově).
— Průběžné náklady na provádění a prosazování v členských státech se odhadují na 2 285 140 EUR ročně (všechny členské státy celkem).

Jaký bude dopad na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?

Vzhledem k tomu, že návrh nestanoví povinnosti v oblasti podávání zpráv, neměl by mít žádný dopad na dodatečné náklady pro podniky, včetně malých a středních podniků. Ostatní ustanovení, která by byla do tohoto návrhu zahrnuta, na malé a střední podniky vliv rovněž nemají.

Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?

Celkově se očekává, že kumulativní dopad navrhovaných opatření na správní a finanční náklady bude vyšší než současná úroveň, protože počet případů, které je třeba vyšetřit, by vytvořil tlak na zdroje v oblasti prosazování práva v této oblasti, které bude potřeba zvýšit. Hlavní důvody jsou tyto:

- širší definice prostředků pro placení a dalších trestných činů, které je třeba řešit (přípravné akty) pravděpodobně zvýší počet případů, které spadají do kompetence policie a soudních orgánů,
- byly by zapotřebí dodatečné prostředky k posílení přeshraniční spolupráce,
- povinnost členských států shromažďovat statistické údaje by vytvořila dodatečnou administrativní zátěž.

Na druhé straně vytvoření jednoznačného právního rámce, který by se zabýval tím, co umožňuje podvody v oblasti bezhotovostních plateb, by poskytl možnost činnosti související s podvody dříve odhalit, stíhat a sankcionovat. Kromě toho, přestože zvýšení spolupráce soukromého a veřejného sektoru s sebou nese určité náklady, pokud jde o zdroje, návratnost investice v podobě účinných a účelných opatření k prosazování právních předpisů je okamžitá.

Očekávají se jiné významné dopady?

Žádné významné dopady na životní prostředí ani dopady na celkovou úroveň pracovních míst na úrovni EU.
Tato iniciativa by tím, že se posílí soudržnost se stávajícími právními předpisy (např. směrnicí o platebních službách[1]), vytvořila synergie při ochraně bezhotovostních prostředků pro placení.

Proporcionalita?

[1] Směrnice 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES.

Upřednostňovaná varianta by zavedla minimální soubor společných obecných definic, minimální úroveň maximálních sankcí a práva obětí. Členské státy by si tedy při stanovování výše sankcí ponechaly určitý prostor pro uvážení. Stejně tak by měly možnost poskytovat příznivější práva obětem podvodů v oblasti bezhotovostních plateb.
Upřednostňovaná varianta by soukromému sektoru (včetně malých a středních podniků) a občanům neukládala nepřiměřené povinnosti, jelikož neukládá povinnosti v oblasti podávání zpráv.
Zvoleným nástrojem je tedy směrnice, která poskytuje členským státům pružnost při jejím provádění.
Upřednostňovaná varianta nepřekračuje to, co je nezbytné k vyřešení původního problému a ke splnění cílů stanovených pro opatření EU.

D. Návazná opatření

Kdy bude tato politika přezkoumána?

Komise by měla provádění návrhu o podvodech v oblasti bezhotovostních plateb přezkoumat s ohledem na dosažení cílů politiky stanovených v tomto posouzení dopadů. Toto hodnocení by mělo být provedeno po 6 letech od lhůty pro provedení legislativního aktu, aby se zajistila dostatečně dlouhá doba pro vyhodnocení účinků iniciativy poté, co byla plně provedena ve všech členských státech.